_História Slovenska (Dejiny Slovenska) - 05.časť – Slovensko ako súčasť Uhorskej koruny :)

V rokoch 997-1038 - Štefan I., Svätý, bol prvým uhorským kráľom.

Štefan I., Svätý

V rokoch 1018-1097 - bolo začleňované slovenské územie do Uhorského štátu.

V rokoch 1018-1097 - Slovensko sa stalo súčasťou Uhorska, ktorému vládol prvý uhorský kráľ Štefan I., Svätý.

V rokoch 1150-1170 - Byzancia sa usilovala podmaniť si Uhorsko.

Roku 1222 - Zlatou bulou Ondreja II. uhorskí feudáli nadobudli rozsiahle slobody.

Roku 1241 - vtrhli na územie Uhorska, počas panovania kráľa Belu IV., tatárske vojská. Útokom votrelcov odolali len dobre opevnené mestá (Bratislava, Nitra, Trenčín, Komárno, Fiľakovo, Abovský Novohrad).

Vpád Tatárov

V rokoch 1250-1350 - prebehla mestská a dedinská kolonizácia na území Slovenska postavená na nemeckom práve.

Začiatkom 14. storočia - vznikli na Slovensku prvé cechové organizácie.

Roku 1310 - Karol Róbert z Anjou bol všeobecným hlasovaním celej uhorskej šľachty potvrdený a korunovaný ako legitímny kráľ Uhorska.

Roku 1330 - Karol Róbert založil kremnickú a spišskú komoru.

Roku 1370 - týmto rokom sa začína text mestskej knihy Žiliny, ktorá tvorí najstaršiu súvislú písomnú jazykovú a právnu pamiatku na Slovensku. *Žilinská kniha* je písaná až do roku 1451 v nemčine.

Roku 1381 - slovenskí mešťania v Žiline dostali privilégium, čím boli zrovnoprávnení s Nemcami.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

V rokoch 1421-1433 - sa uskutočnili husitské výpravy na Slovensko. Takéto výpravy sa často opakovali. Aj keď tu nachádzali svojich prívržencov, boli nájazdy husitov - spanilé jazdy, pre krajinu pohromou. Páchali násilie, nechávali za sebou vyplienené a vypálené sídla a korisť odvážali do Čiech. Jednu husitských z výprav viedol aj Jan Žižka.

Husitský bojovník

Útok husitskej jazdy

V rokoch 1451-1476 - na Slovensku pôsobili vojenské skupiny bratríkov šíriacich husitské myšlienky.

Roku 1467 - na podnet Mateja Korvína ((1458-1490) začala v Bratislave činnosť univerzita Academia Istropolitana.

Matej Korvín

Roku 1468 - do českých krajín vpadol uhorský kráľ Matej Korvín.

Roku 1480 - zachoval sa rukopis tzv. *Spišskej kázne*, ktorou kňaz vykladal evanjelium „slovenským jazykom“.

Roku 1514 - sa uskutočnilo roľnícke povstanie v Uhorsku proti šľachte a vyššiemu duchovenstvu.

Roku 1515 - katolícka cirkev ako prvá v Európe zaviedla v Uhorsku pravidelný zápis do „Kníh pokrstených“, z ktorých sa vyvinuli úradné matriky.

V rokoch 1525-1526 - sa uskutočnilo banícke povstanie na strednom Slovensku.

Roku 1530 - na Slovensko vpadli Turci.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

Turecký vojaci

Vyčíňanie Turkov

Roku 1541 - v bitke pri Moháči Turci porazili uhorské vojská. Slovensko sa po tejto porážke stalo na dlhý čas teritoriálnou základňou uhorskej štátnosti. Na Slovensko sa presťahovali najvyššie úrady kráľovstva a Bratislava sa stala hlavným mestom Uhorska.

V rokoch 1604-1606 - prebehlo protihabsburské šľachtické povstanie Štefana Bočkaja.

Štefan Bočkaj a jeho vojsko

Roku 1608 - vyšiel prvý národnostný zákon v Uhorsku, ktorý zabezpečoval rovnaké práva pre všetky tri národnosti v uhorských mestách (Maďari, Nemci, Slováci).

V rokoch 1619-1622 - prebehlo protihabsburgské povstanie Gabriela Betlena.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

Gabriel Betlen

Roku 1631 - prebehlo roľnícke povstanie na východnom Slovensku pod vedením Petra Časára.

Práca na poli

Roku 1635 - bola založená univerzita v Trnave.

Roku 1642 - evanjelický pastor v Prešove Jakub Jakobei vydal v Levoči dielo *Viva gentis Slavicae delineatio*, v ktorom silne slovakizovanou češtinou opisuje dejiny slovenského národa od najstarších čias.

V rokoch 1644-1645 - prebehlo protihabsburgské povstanie Juraja I. Rákociho (1593-1648).

Juraj Rákoci

Roku 1657 - bola založená katolícka univerzita v Košiciach.

V rokoch 1633-1685 - bola pevnosť Nové Zámky v rukách Turkov.

Roku 1667 - bolo v Prešove založené evanjelické lýceum.

Roku 1678 - prebehlo protihabsburgské povstanie pod vedením Imricha Tökölyho.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

Imrich Tököly

Roku 1699 - katolícky kňaz - polyhistor a neskorší rektor Trnavskej univerzity Martin Szentiványi (1633-1705) vydal v Trnave svoje *Dejiny Uhorska*. V nich kategoricky vyhlásil, že „prvými obyvateľmi Uhorska boli Panónci, ktorých jazykom bola a v skutočnosti je až podnes slovenčina“.

Martin Szentiványi

Roku 1699 - mierom v Karlovaci medzi Rakúskom a Tureckom celé niekdajšie Uhorsko sa stalo krajinou Habsburskej ríše. Slovensko prestalo byť hlavnou územnou základňou Uhorska.

V rokoch 1703-1711 - prebehlo protihabsburgské povstanie Františka Rákociho.

František II. Rákoci

Roku 1713 - bol popravený Juraj Jánošík (1688-1713).

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

Juraj Jánošík

Roku 1728 - Ján Baltazár Magin (1681-1735) vydal prvú obranu Slovákov proti osočovaniu zo strany maďarských vzdelancov.

Ján Baltazár Magin

Roku 1733 - profesor košickej univerzity, jezuita Samuel Timon (1675-1736), vydal geograficko-historické dielo *Imago antiquae Hungariae* (*Obraz starého Uhorska*), v ktorom dokázal starobylosť usadenia sa Slovákov v podtatranskej vlasti a poukázal na nesprávnosť dovtedajších uhorských kroník a od nich závislých historikov.

Samuel Timon

V rokoch 1740-1780 - vládla Mária Terézia, uskutočnili sa hospodárske a sociálne reformy osvietenského absolutizmu.

Mária Terézia

Roku 1743 - vznikla v Holíči manufaktúra na výrobu majoliky. Jej zakladateľom bol František Lotrinský, manžel Márie Terézie. Manufaktúra vyrábala široký sortiment keramických výrobkov pokrytých bielou glazúrou a bola monopolným dodávateľom stolovacích súprav a dekoratívnych predmetov pre kráľovský dvor, paláce šľachticov a bohaté meštianske domácnosti. Zanikla v prvej polovici 19. storočia.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

Tanier a misy z tzv. ružového servisu vyrobeného v manufaktúre v Holíči

Roku 1767 - bol vydaný Urbariálny patent v Uhorsku, ktorým sa upravili vzťahy poddaných a šľachty.

Roku 1780 - katolícky kňaz a historik Juraj Papánek z Kuklova vydal v Päťkostolí (Pécs) svoje dielo *Historia gentis Slavae. De regno regibusque Slavorum* (*Dejiny slovenského národa. O kráľovstve a kráľoch Slovákov*), ktoré sa pokladá za prvé národné dejiny Slovákov.

Juraj Papánek na známke

V rokoch 1780-1790 - vládol Jozef II., prebehla druhá fáza hospodárskych a sociálnych reforiem osvietenského absolutizmu.

Roku 1784 - bol otvorený generálny seminár na Bratislavskom hrade, kde študoval Anton Bernolák (1762-1813), tvorca prvej spisovnej slovenčiny.

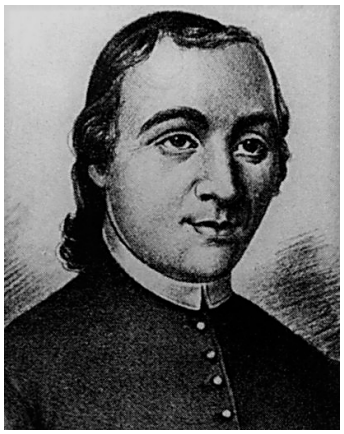
Anton Bernolák

Roku 1785 - bolo zrušené nevoľníctvo v Uhorsku.

V rokoch 1790-1791 - boli vydané prvé zákony uhorského snemu v prospech maďarčiny.

Roku 1792 - Anton Bernolák a Juraj Fándly založili v Trnave Slovenské učené tovarišstvo.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

Juraj Fándly

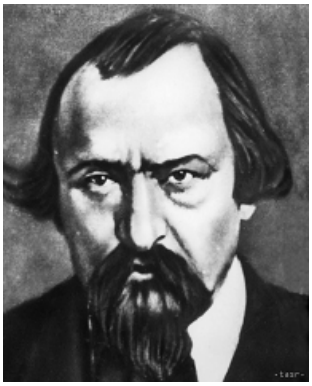
Roku 1803 - bola založená Katedra česko-slovenskej reči a literatúry pri evanjelickom lýceu v Bratislave.

Roku 1805 - uhorský snem uviedol maďarčinu do najvyšších úradov a vyšších súdov. Jednotlivé stolice začali z vlastnej iniciatívy uvádzať maďarčinu ako rokovací jazyk.

Roku 1806 - aj slovenské stolice začali uvádzať maďarčinu ako rokovací jazyk, počnúc Hontianskou a Zvolenskou. Tento rok možno považovať za začiatok systematickej maďarizácie Slovenska.

Roku 1812 - cisár František II. vydal nariadenie, aby stolice používali v úradoch a na súdoch jazyky miestneho obyvateľstva.

Roku 1829 - bola založená Česko-slovenská spoločnosť pri evanjelickom lýceu v Bratislave. Spoločnosť sa stala centrom mladého slovenského hnutia. Najmä pod vplyvom Michala Miloslava Hodžu (1811-1870) v nej prevládala kollárovská idea „československej“ národnej jednoty a panslavistické ideály.

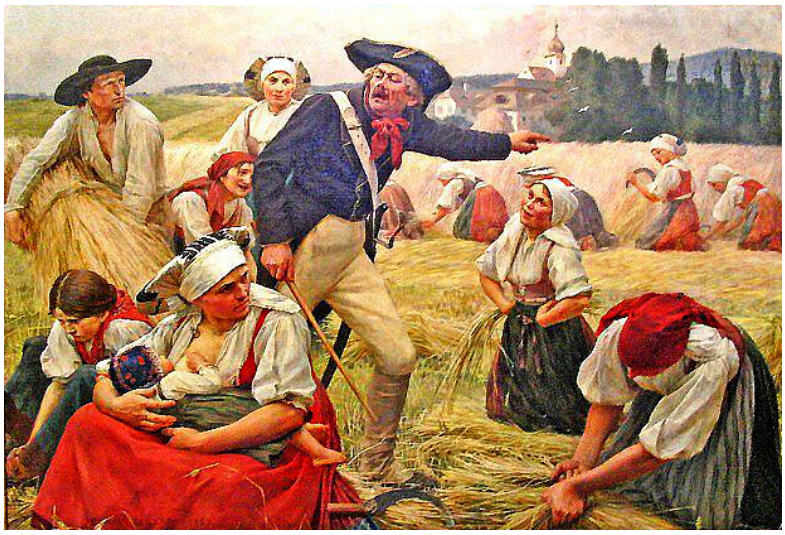
Michal Miloslav Hodža

Roku 1830 - Šarišská stolica zaviedla maďarčinu ako úradný jazyk.

Roku 1831 - Bratislavská stolica zaviedla maďarčinu ako úradný jazyk.

Roku 1831 - prebehlo východoslovenské roľnícke povstanie.

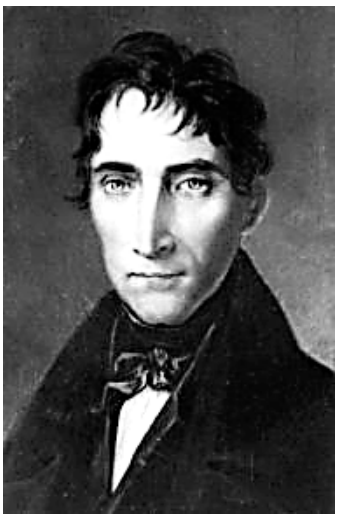
Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

Život poddaných

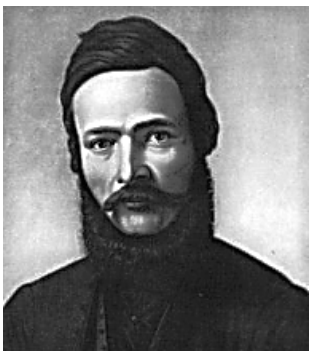
Roku 1832 - Trenčianska stolica uložila svojim poslancom, aby sa na sneme zasadzovali za maďarčinu ako všeobecný vyučovací jazyk v Uhorsku.

Roku 1834 - v Budapešti zbližovanie katolíckej a evanjelickej inteligencie vyústilo do založenia Spolku milovníkov reči a literatúry slovenskej. Spolok vydával almanach *Zora*, v ktorom uverejňoval príspevky obidvoch hlavných prúdov slovenského národného hnutia. Správcom spolku bol Martin Hamuljak.

Martin Hamuljak

Roku 1836 - Ľudovít Štúr (1815-1856) sa stal zástupcom profesora Jiřího Palkoviča na Katedre reči a literatúry československej v Bratislave.

Ľudovít Štúr

Roku 1837 - v Liptovskej stolici zaviedli ako úradný jazyk a na školách ako povinný jazyk maďarčinu.

Roku 1840 - uhorský snem v Bratislave uzákonil maďarčinu ako úradný jazyk všetkých administratívnych i súdnych úradov a vyhlásil ju za vyučovací jazyk na školách všetkých stupňov, ba i v cirkevnej správe sa matriky mali viesť po maďarsky a kňazi museli ovládať tento úradný jazyk.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania